

Blotleggen schatten Domplein leuk, maar niet het echte werk

'Maak de gotische Domkerk van Utrecht compleet'

>UTRECHT
Door Ton van den Berg

Laten we werken aan het herstel van de Domkerk, eigenlijk het voltooiën van de Dom op de plek waar in 1674 een deel van het gebouw bij een orkaan instortte. Voor die herbouw wil de vice-voorzitter van D66, Van der Hilst, zich inzetten.

Van der Hilst vindt dat de gemeente veel meer de voltooiing van de Dom moet nastreven. De nieuw aangekondigde aanpak

om de schatten van het Domplein zichtbaar te maken gaat hem te langzaam. Van der Hilst: „Dat is de methode van kleine stapjes doen, maar daarin krijgt een groots project zoals de herbouw van het ingestorte deel van de Dom geen kans.”

Ook ex-wethouder Verhulst (CDA), die deze week afscheid nam van de gemeenteraad, is een groot voorstander van de herbouw van het middenschip. Maar hij legt zich neer bij het door het college gekozen 'stappenplan'.

Bij zijn afscheidsspeech zei Verhulst dat de herbouw een meerwaarde voor de stad is. Niet alleen omdat de Domkerk deel uitmaakt van de identiteit van Utrecht, maar ook omdat de stad nooit af is. „Je bouwt niet om te bouwen, maar je bouwt aan de samenleving.”

Binding

De herbouw van het middenschip, dat historische besef, bindt mensen, is de redenering van Verhulst. En daarin is hij het eens

met Van der Hilst die uitlegt dat de herbouw meer is dan het 'stapelen van stenen'.

Van der Hilst verwijst naar de volledige herbouw van de monumentale 18e-eeuwse Frauenkirche in Dresden (in 1945 verwoest) en de voltooiing van de vroeg 20e-eeuwse Sagrada Familia kathedraal van Antonio Gaudi in Barcelona. „Dat zijn inspirerende en leerzame voorbeelden en die laten zien dat een voltooiing van de Utrechtse Dom een project wordt van enorm belang voor de stad

Utrecht, de provincie en voor het hele land.”

Zowel in economisch- als in cultuurhistorisch opzicht kan Utrecht volgens Van der Hilst profiteren. Het bouwen van de kerk zelf kan een belangrijke toeristische trekker worden. Vergelijkbaar met de Sagrada Familia in Barcelona mag het ook heel lang gaan duren.

Van der Hilst denkt dat Utrecht economisch van de herbouw zal profiteren door de enorme uitstraling van het project op de

stad. Onderwijsinstellingen, kenniscentra en het bedrijfsleven zullen graag in zo'n stad uitbreiden of zich er vestigen, is zijn redenering.

Utrecht hoeft volgens de initiatiefnemer, die ook aan de basis stond van een stadsbrede viering van de Dom 750 jaar, er niet alleen voor op te draaien. Hij denkt dat het voorstel zowel op nationale als internationale steun kan rekenen. Maar dan moet de gemeente er wel voor gaan. „En dat mis ik nog.”

De verborgen schatten van het Domplein en omgeving

Overzicht van mogelijke projecten voor het zichtbaar maken van de verborgen schatten van het Domplein en omgeving.

Romeinse route: zichtbaar maken van de bekende delen van de ommuring van het Romeinse castellum achter het bezoekerscentrum Rondom en de Muziekschool aan het Domplein.

Rode Poort: Herkenbaar maken van het middeleeuwse huis Ro-

de Poort dat zich achter de muren van de Muziekschool bevindt.

Keizerlijk paleis Lofen: toegankelijkheid en herkenbaarheid verbeteren (alleen onder café Weeshuis zijn nu nog resten te zien).

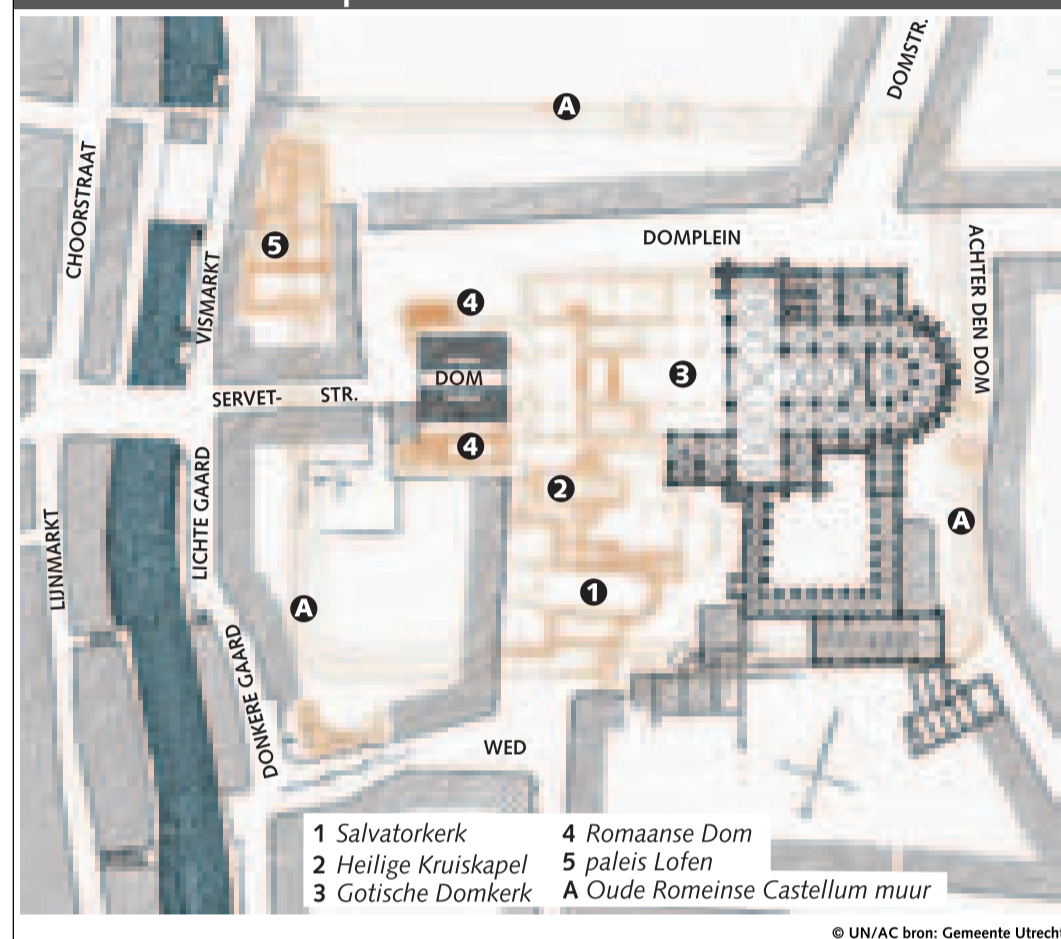
Domplein: zichtbaar maken van de in het verleden opgegraven delen van de Kruiskapel en Salvatorkerk. Verder het blotleggen van een Dompilijer.

De bijna 2000 jaar oude Romeinse muur in een kelder achter de Muziekschool aan het Domplein.

Foto UN/AC - Jaap de Boer

Schatten onder Domplein

© UN/AC bron: Gemeente Utrecht

Utrecht werkt mee als particulieren en bedrijven initiatieven nemen

Historie Europa ligt onder Domplein

>UTRECHT
Vervolg van pagina 1

De preciese locatie van de Romeinse ommuring in het centrum van Utrecht met verlichting markeren in de bestrating. Dat is een idee van de gemeente om een start te maken met het zichtbaar maken van de Utrechtse verborgen schatten.

De markering van de Romeinse muur moet niet alleen voorbijgangers attenderen op de aanwezigheid van die muur in de Utrechtse grond. Het moet vooral ook een uitnodiging zijn aan particulieren en bedrijven initiatieven te ontplooiën en die financieel te ondersteunen.

Een particuliere initiatiefgroep, die nog in oprichting is, hoopt zo snel mogelijk enkele concrete activiteiten te kunnen presenteren. Dan ook wordt meer duidelijk wat het betekent: zichtbaar maken. Dat kan door markeringen in de bestrating, maar de meest boeiende, en waar het college op doelt, is het werkelijk blotleggen van de schatten.

Daarvoor is het wel nodig dat de eeuwenoude resten goed worden geconserveerd en bestand zijn tegen licht en lucht. Vorig jaar bleek het metselwerk van de 2000 jaar oude Romeinse muur achter de Muziekschool aangetast te zijn door va-

Het middeleeuwse paleis Lofen zoals dat er waarschijnlijk uit heeft gezien.

Illustratie Het Utrechts Archief

rens nadat er een glazen plaat over de kelder was aangelegd. Belangrijk op dit moment is dat voor het eerst de gemeente haar medewerking uitspreekt bij mogelijke plannen. In het verleden zijn er wel vaker voorstellen geweest om bijvoorbeeld een ondergronds bezo-

kerscentrum te bouwen op het Domplein, of om de funderingen van de pijlers van het ingestorte middenschip van de Domkerk bloot te leggen. Maar niet eerder ging een college van burgemeester en wethouders zover er ook werkelijk medewerking aan te willen verlenen.

Als tijdsplanning mikt het college van b en w op het jaar 2013 als de festiviteiten rond 300 jaar Vrede van Utrecht plaatsvinden. Maar ook het verlangen van de gemeente in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa te worden speelt een rol in het openen van de schatkamer.

Eerder dit jaar zei burgemeester Brouwer bij een toespraak dat het Domplein niet alleen een lokale aangelegenheid is, maar ook een cultuurhistorisch centrum met Europese dimensies. De muur van het Romeinse castellum is een van de oudste Nederlandse archeologische res-

Een zuil van paleis Lofen onder een pand tussen de Vismarkt en het Domplein. De foto is uit 1931 toen de zuil eenmalig werd uitgegraven.

Foto Het Utrechts Archief

ten, de overblijfselen van de Salvatorkerk en de Kruiskapel horen tot de vroegste geschiedenis

van de katholieke en later ook protestantse kerk en het 11e-eeuwse kasteel Lofen was

het bezit van de Duitse keizers die over grote stukken Europa heersten.

>UTRECHT
Door Ton van den Berg

Een doorbraak mag het zeker genoemd worden. Niet eerder was een Utrechts gemeentebestuur bereid in te stemmen met het blotleggen van de onder de grond verborgen historische resten van Utrecht.

Het project 750 jaar gotische Domkerk heeft er zeker toe bijgedragen dat het college van b en w enthousiast is. Tien-duizenden bezoekers vergaapten zich, of ergerden zich, aan een steigerkerk op het Domplein. Die verbeelding deed naar meer verlangen. En om die

Doorbraak in blotleggen historische resten

[ANALYSE]

honger te stillen is er nog genoeg historisch materiaal te vinden op en rond het Domplein.

Om precies te zijn is het eigenlijk: onder het Domplein. Daar bevinden zich resten van diverse verdwenen kerken en onderdelen van de 2000 jaar geleden gebouwde Romeinse castellummuur.

Ook achter de Muziekschool en het bezoekerscentrum RonDom zijn stukken

castellummuur terug te vinden en onder de huizen van het Domplein grenzend aan de Vismarkt zijn nog diverse overblijfselen van het middeleeuwse keizerlijke paleis Lofen.

De verborgen schatten van Utrecht zijn slechts sporadisch te zien geweest. Bij opgravingen of als een particulier, zoals de voormalige Bakker André de Laat, bereid was iemand in zijn eigendom toe te laten. Maar verder is

het toch meestal verborgen in de grond of achter dikke hekken of muren voor publiek ontoegankelijk.

Diverse keren zijn er, in lades verdwenen, voorstellen geweest om de schatten naar boven te halen. In 2000 nog kwam de toenmalige directeur Crépin van het Utrechts Bureau van Toerisme met het voorstel een groot bezoekers-

centrum onder het Domplein aan te leggen. En in 1996 kondigde burgemeester Opstelten aan dat er plannen waren voor het zichtbaar maken van de overgebleven pijlers van de Domkerk onder het Domplein.

Ook in 2000 was er al een voorstel voor het in beeld brengen van wat er nog over is van paleis Lofen en de Romeinse castellummuur. Een zaak van lange adem, voorspelde wijkmanager

binnenstad Els Leicher toen nog. Vooral omdat de resten zich bevinden in, onder of achter de huizen die het bezit zijn van particulieren, en hun medewerking is noodzakelijk. Een visie van een gemeentebestuur die daartoe ook de voorwaarden schept is dan van groot belang.

Op dat gebied moet er nog het een en ander aan vertrouwen worden gewonnen. Een van de belangrijkste eigena-

ren van panden met resten van paleis Lofen aan het Domplein, achter de Vismarkt, was begin jaren negentig bereid zijn eigendom aan de gemeente te verkopen. Maar het ontbrak de gemeente toen nog aan visie en die ging niet op het aanbod in.

Een visie ligt er nu wel. Daarmee kan iedereen die betrokken is bij de omgeving van het Domplein aan de slag. Het zal nog wel een flink aantal jaren duren voordat de schatten ook daadwerkelijk zichtbaar worden want er liggen nog vele vragen zoals: wie gaat het allemaal betalen? Maar de start is gemaakt.